

Näringsdepartementet

Vägen till självkörande fordon (SOU 2018:16)

Utvecklingen mot ett transportsystem för människor och gods baserat på automation och digitalisering är både ett sätt att möta samhällsutmaningar såsom klimat och hälsa och en möjlighet att stärka svensk konkurrenskraft, exportindustri och nya arbetstillfällen. Vinnova delar därför helt och fullt utredningens målsättning att bejaka introduktionen av automatiserad körning på väg, som en del i ett större sammanhang där hela transportsystemet står inför stora förändringar. I allt väsentligt delar Vinnova utredningens bedömningar och förslag.

Vinnova vill gärna framhålla att utredningen är principiellt viktig av flera skäl. Det första skälet är att själva utgångspunkten för utredningen är att den ska bejaka de nya tekniska innovationerna. En sådan utgångspunkt ökar möjligheten att belysa en komplex fråga utifrån önskvärda förändringar som tekniken kan möjliggöra. Det andra skälet är utredningens slutsats att regler kommer att behöva utvecklas succesivt. Utredningen har gjort en gedigen genomgång av olika regelverk som påverkar introduktionen och belyser utmaningen att hantera regelfrågor för ny teknik och nya tillämpningsområden som ännu inte är fullt utvecklade eller i bruk och som väcker behov av nya angreppssätt på policyutveckling. Vinnovas erfarenhet som innovationsmyndighet är att denna form av proaktivt policyarbete är vägen framåt. Det tredje skälet är uppfattningen att försök under kontrollerade former och tester i fullskalemiljöer inte ska hindras av osäkerheter i framtida regelverk eller att det till viss del saknas kunskap om potentiella samhällseffekter av automatiseringen. Vinnovas uppfattning är att utvecklingen drivs framåt genom att våga testa, utvärdera och lära. Som ett exempel kan nämnas att Transportstyrelsen konkret och aktivt engagerat sig i innovationsprojekt med automatiserad körning och på detta sätt lärt sig hur processen med tillstånd bör se ut samt vilka krav som är lämpliga att ställa på ett testprojekt.

Utredningen ger en god överblick över Sveriges och andra länders arbete med automatiserade fordon och med en förtjänstfull beskrivning av pågående forsknings- och innovationsinitiativ. En gemensam nämnare för många av dessa initiativ är att de bygger på nära samverkan mellan olika aktörer, såsom

akademi, näringsliv och offentlig sektor. Det är positivt och en förutsättning för fortsatt arbete. Vinnovas uppfattning är att ekosystemet för innovation inom området behöver stimuleras ytterligare för att tekniken ska bidra till positiva värden för samhället.

Två områden som Vinnova anser vara viktiga att lyfta fram tydligare är insamling och lagring av data samt den digitala infrastrukturen. En viktig princip framöver bör vara att skapa förutsättningar för att vissa datamängder kan bli publika och på så sätt skapa möjliggörande system där nya tjänster kan utvecklas. Vinnova hade vidare gärna sett att utredningen lämnade rekommendationer kring hur statens och kommunernas digitala infrastruktur behöver utvecklas framöver när utvecklingen av automatiserade fordon ställer nya krav. I det arbetet behövs en balans mellan ansvarsutkrävande och lärande.

Vinnova vill slutligen uppmärksamma utredningens ansats att innovationsutvecklingen kräver att myndigheter tänker och testar i nya banor och att det behöver finnas bättre strukturer för att ta hand om de administrativa och regulatoriska problem som uppstår. Både policylab och regulatoriska sandlådor som nämns är områden som Vinnova ser stor potential för nämnda ändamål även om regulatoriska sandlådor är ett mer begränsat verktyg. Den nya kommittén för *Samordnad och accelererad policyutveckling kopplad till den fjärde industriella revolutionens teknologier* kommer också att bli viktig för en sådan utveckling. Utredningen betonar också det pågående arbetet i EU med frågor som rör helt automatiserade fordon och Vinnova understryker vikten av att Sverige tar en proaktiv roll i det arbetet framöver.

Vinnova ser fram emot att delta i det fortsatta arbetet att tillsammans med andra aktörer för att skapa förutsättningar för ett mer hållbart samhälle och innovativt näringsliv genom introduktionen av ett automatiserat och digitaliserat transportsystem.

I detta ärende har generaldirektör Darja Isaksson beslutat. Programledaren Jakob Hellman har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Jonas Brändström, enhetschefer Martin Svensson och Maria Johansson samt handläggare Filip Kjellgren deltagit.

Darja Isaksson